

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501

Ügyszám: FRPS/812/2011/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

99/2012. (III. 21.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ (továbbiakban: panaszos) 2011. augusztus 2-án előterjesztett panasza alapján indult eljárásban a 2012. március 21-én – dr. Kádár András Kristóf testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2011. augusztus 2-án postai úton terjesztette elő panaszát, egy, a G. Rendőrkapitányság P. Rendőrőrsé által 2011. július 24-én foganatosított intézkedéssel (előállítás) szemben, amely panaszt a Testület megkeresése alapján, dátum nélküli, a Testület által 2011. augusztus 30-án érkeztetett beadvánnyal kiegészített. A panaszos társai – akik az adott intézkedés során maguk is érintettek voltak – saját nevükben előterjesztett panaszaiukról a Testület külön eljárás keretében hoz állásfoglalást.

I.

1) A panaszos beadványában előadja, hogy 2011. július 24-én 20 óra 30 perckor M. Z. (a továbbiakban: M. Z., sértett) és édesapja, valamint nagyapja, továbbá két társa, megjelent a panaszos és három társa által lakott épület előtt és „erőszakos fellépést tettek”, melyet azért nem sikerült teljesen megvalósítaniuk, mert a panaszos és társai „ebben nem kívántak részt venni, tehát a lakás területét nem hagyták el”. A kialakult helyzetről a panaszos és három társa 20 óra 55 perckor értesítette a G. Rendőrkapitányságot, melyet követően viszonylag hamar megérkeztek a rendőrök, azonban kiérkezésükig M. Z. és társai az ingatlan területére való

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

behatolási szándékkal megrongálták a kertkaput és a lakókat, így a panaszt is életveszélyesen megfenyegették. A panaszos jelezte, hogy az intézkedő rendőrök nevét és azonosító számát rögzíteni nem tudja. A panaszbeadvány szerint a támadók egyikénél, M. Z. nagyapjánál „bikacsök” is volt, más támadóknál, pedig szintén voltak a testi épségre veszélyes eszközök. A kiérkező rendőrök – panaszosi állítás szerint – csak a támadókat hallgatták meg, csak az ő „panaszukkal” foglalkoztak, mely szerint a támadók autóját a panaszos és társai megrongálták. Megjegyezte továbbá a panaszos, hogy az egyik rendőr és M. Z. édesapja kézfogással köszöntötték egymást. A rendőrök a későbbiekben sem hallgatták meg a panaszt és társait a helyszínen, nem törődtek azzal, hogy ők kértek rendőri intézkedést, azzal sem, hogy az ő kárukat is rögzítsék, arra a kérdésre pedig, hogy őket mikor hallgatják meg, azt válaszolták, hogy őket beviszik a rendőrkapitányságra. Ezt követően a panaszost és három társát a rendőrök előállították, beszállították a rendőrkapitányság épületébe, ahol előállító helyiségben helyezték el őket. Az előállítás időtartama alatt a panaszost és társait „vádloltként” hallgatták ki, pedig – állításuk szerint – ők voltak életveszélyben és ők fordultak a hatósághoz.

2) A panasz-kiegészítésben foglaltak szerint a panaszos tett bejelentést 2011. július 24-én 20 óra 55 perckor gondnokoltja veszélyeztetettsége miatt. A panaszos és társai támadóikat nem nagyon ismerték. A panaszosi állítás szerint valójában egyik társuk Sz. D. és M. Z. között volt eredendően ellentét. Megerősítette a panaszos, hogy a kiérkező rendőrök egyike, M. Z. édesapjával szemmel láthatóan jó viszonyban volt, kézfogással üdvözölték egymást és tegező stílusban beszélgettek. Panaszosi állítás szerint a rendőrök nem hallgatták meg őket, sőt amikor jelezték, hogy M. Z. nagyapjánál egy „ostorszerű fegyver” van, amivel könnyen sérülést okozhatott volna, a rendőrök még csak nem is igazoltatták a nagyapát.

A panasz-kiegészítés szerint az egyik intézkedő rendőr, egy szőke hajú hölgy rendkívül durván beszélt velük, „igen aktívan kiabált, hogy kussoljunk.” A panaszosi állítás szerint többek között ez a hangneme is volt az oka annak, hogy a rendőrök nem tudták kezelni a kialakult helyzetet és a rendőri magatartás nem segítette elő a helyzet tisztázását. A panaszos nem tudta, hogy az intézkedés okaként és céljaként mit jelöltek meg a rendőrök, nekik, mint „sértetteknek” az igazoltatáson kívül semmit sem mondtak, csak azt, hogy előállítják őket, de azt nem mondták a rendőrök, hogy ellenük majd „csoportos, fegyverrel elkövetett garázdaság” lesz a vád. Az előállítás tényét egyébként akkor közölték a panaszossal, amikor támadóikat 22 óra körül meghallgatták, ezt követően 22 óra 30 perckor történt meg az előállítás, és 1 óra 48 perckor engedték szabadon őket.

A panasz-kiegészítés szerint, semmilyen tájékoztatást nem kapott a panaszos az előállítás alatt, csak a letéti tárgyaitól készített elismervényt vette át. A panasz lehetőségéről a panaszos és társai később az interneten tájékoztak, mert a panasz lehetőségéről sem kaptak tájékoztatást. Az előállítás alatt történeteket egyébként a panasz-kiegészítés atrocitás nélkülinek minősíti, azzal, hogy a támadók ellen becsületsértés, rágalmozás és szexuális zaklatás miatt szeretett volna feljelentést tenni, ennek a feljelentésnek azonban nyomát sem találta.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás alaposabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az Országos Rendőr-főkapitányság Ellenőrzési Szolgálatán keresztül a G.

Rendőrkapitányság vezetőjétől, valamint megküldeni kérte az ügyvel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat és konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját.

1) A megkeresésre – a megkeresett rendőri szerv vezetőjének jelentése alapján – a megyei főkapitányság vezetője készített összefoglaló jelentést, amelyben a panaszos és társai panaszával kapcsolatosan az alábbiakat közölte.

A rendőrkapitányságon a panaszos és társai ellen garázdaság büntett megalapozott gyanúja miatt büntetőeljárás van folyamatban.

A panaszossal és társaival szemben 2011. július 24-én B. V. r. törzsőrmester és Sz. I. r. zászlós intézkedett.

Az intézkedésben és az előállításban segítséget nyújtott B. F. r. főtörzszászlós, és T. L. főtörzsőrmester, aki Cs. Z. főiskolai hallgatóval teljesített szolgálatot. Sz. I. r. zászlós az ügyben jelentést nem készített, mivel nevezett tanulmányi szabadságon volt, Cs. Z. főiskolai hallgató pedig egy hónapos gyakorlatát töltötte a rendőrkapitányságon.

A panaszos és társai előállításának indoka és jogalapja, bűncselekmény elkövetésének gyanúja volt.

A panaszos előállítása 2011. július 24-én 21 óra 45 perckor kezdődött és 2011. július 25. napján 2 óra 30 percig tartott. A panaszos gondokoltjával kapcsolatosan a tájékoztatás arról szól, hogy az előállítás időtartama adminisztrációs hiba folytán nem került rögzítésre, azonban a rendelkezésre álló képi felvétel alapján a panaszos gondnokoltja is július 25-én 2 óra 30 perckor távozott társaival együtt.

A panaszos gyanúsított kihallgatására 2011. július 25-én 1 óra 17 perckor került sor, amely 1 óra 48 perckor ért véget a gyanúsított jegyzőkönyv tanúsága szerint. A panaszos és társai részére átadásra került – melyen aláírásuk is szerepel – az előállító helyiségben történő elhelyezéssel kapcsolatban a jogaikról és kötelezettségeikről szóló írásos tájékoztatás.

Az előállítás időtartama alatt, a panaszossal szemben tanúsított bánásmód és hangnem vonatkozásában kifogás nem érkezett. A rendőrkapitányság ügyeletére 2011. július 24-én 20 óra 26 perckor érkezett bejelentés verekedésről. A helyszínen történt események kapcsán, az ott megállapítottak alapján került sor a csoportosan, felfegyverkezve elkövetett garázdaság büntett elkövetése miatt büntetőeljárás megindítására. A panaszosok az intézkedő rendőrök ellen büntető feljelentést tettek, amely eljárás a jelentéstétel időpontjában folyamatban volt.

A megyei rendőrfőkapitány összefoglaló jelentéséhez csatolta az intézkedő rendőrök által készített jelentéseket, a büntetőeljárás során keletkezett iratok másolati példányát, valamint az esettel kapcsolatban rögzített egy videó- és egy hangfelvételt.

2) Az intézkedésben részt vett B. V. rendőrnő (a továbbiakban: r. törzsőrmester), jelentése szerint, 2011. július 24-én 20 óra 30 perc körül a rendőrkapitányság ügyeletének utasítására jelent meg Sz. I. r. zászlóssal a panaszos lakcímén, ahonnan több ember összeverekedéséről és

hangoskodásáról érkezett bejelentés. A helyszínen kb. 8-10 fő tartózkodott, egy részük a ház kapuján belül, a többiek pedig az utcán.

A rendőrök a helyszínen megpróbálták kideríteni, hogy ki és miért hívta ki őket, de hirtelen nagy ordítás kiabálás kerekedett, ezért a helyzetfelmérés érdekében először az utcán tartózkodókat igazoltatták és vonták kérdőre. Az utcán tartózkodó M. Z. elmondta, hogy ő egy korábbi nézeteltérést ment megbeszélni az érintett ingatlanhoz, de nem járt sikerrel, mert a kerítésen belül lévő egyik személy bal halántékán megütötte, aminek sérülései láthatóak is voltak rajta, majd a vita hevében a kerítésen belül álló személyek közül valaki egy láncsal a személygépkocsijának bal oldalát megütötte és megrúgta, amelyen, több helyen horpadás volt látható. Ezután a rendőrök megpróbálták kérdőre vonni a másik felet, de amikor az egyik személyt megkérdezték, mindannyian egymás szavába vágva ordítani kezdtek. A r. törzsőrmester ezután megpróbált a panaszossal kommunikálni, aki azonban csak egy gyámhatósági papírt mutogatott és összevissza beszélt. Amikor a pár perccel korábban történt dolgokról kérdezte volna őt a rendőr, akkor a panaszos fennhangon kiabálva, ordítva beszélt ezért a r. törzsőrmester felszólította, hogy „amíg én normális hangnembe beszélek veled, addig elvárom ugyanezt tőled is”. Majd ezután a panaszos berohant a házba, egy kis idő múlva onnan megint kiabálva jött ki, és úgy próbált valami érdemlegeset közölni a történetéről. Közben a kerítésen támaszkodó – a r. törzsőrmester emlékezete szerint – H. A. (a panaszos egyik társa) megpróbálta elmesélni, hogy mi történt valójában, de a panaszos idő közben kirohant a házból és belekiabált a mondanivalójába. A r. törzsőrmester ismét megkérte őt a normális hangnemre és, hogy próbáljon valami érdemleges információval szolgálni, amire a panaszos azt felelte, hogy ő a r. törzsőrmesterrel nem beszél, mert beszélt az ügyelettel és ő csak azt fogja csinálni, amit ott mondtak neki. A történeteket a r. törzsőrmester jelentette a rendőrkapitányság ügyeletének, amely a helyszínre küldte a bűnügyi helyszínelőket, hogy a gépkocsin keletkezett rongálódásokat helyszíneljék le. Kérkezésük után a helyszínelők is próbálták volna kideríteni a szituációt, de ők se jutottak dűlőre, mert akkor is csak a kerítésen belüli személyek, főleg a panaszos kiabálása hallatszott.

Mivel a helyszínen nem derült ki, hogy ki és mit csinált konkrétan, és ki kinek milyen kárt okozott, csak az, hogy M. Z. arcán kisebb sérülés van és a kocsija is sérült, így az ügyelet utasítására mindenkit előállították a rendőrkapitányságra a történet tisztázása végett.

Megjegyezte a r. törzsőrmester, hogy sem a kerítésen belül, sem a kerítésen kívül álló személyeket nem ismerte, nem találkozott velük még, és korábban még intézkedés alá se vonta egyik személyt sem. A rendőrök a helyszínen mindenkit igazoltattak és a körözési nyilvántartásban ellenőriztek.

A helyszínen, a kerítésen belül álló személyeket a panaszos „stílustalan modorától” nem lehetett érdemlegesen meghallgatni, ezért volt indokolt mindenkit a rendőrkapitányságra előállítani, hogy ott egymástól függetlenül normális hangnemben elmondhassák panaszukat és sérelmüket.

Az r. törzsőrmester, állítása szerint a helyszínen végzett felmérés során a kapun nem látott sérüléseket, és nem is emlékezett arra, hogy ezt ott valaki jelezte volna, csak egy láncra emlékezett, amivel le volt lakatolva az udvarra vezető nagykapu. Az intézkedés során minden érintett fél a rendőrkapitányság épületébe került beszállításra vagy „beirányításra”, a r. törzsőrmester az előállított személyeket 21 óra 40 perckor a személyes szabadságot korlátozó iratokkal együtt az ügyeletnek átadta.

3) Az intézkedésben részt vevő T. L. r. főtörzsőrmester jelentésében előadta, hogy 2011. július 24-én Cs. Z. r. hallgatóval teljesített közterületi járőrszolgálatot. A r. főtörzsőrmester a szolgálat során 20 óra 30 perc körüli időpontban az ügyeletvezetőtől utasítást kapott, hogy menjen a panaszos lakásához egy gépkocsizó járőrnek segítséget nyújtani, mert onnan bejelentés érkezett, hogy az ott lakókat többen botokkal, megtámadták, és feltételezhető, hogy az intézkedést a helyszínre küldött járőrök egy magukban eredményesen nem fogják tudni befejezni. A r. főtörzsőrmester jelentése szerint, miközben a helyszínre tartott, az ügyelet tájékoztatta, hogy a helyszínről érkezett egy másik bejelentés is, mely szerint egy, az utcában álló gépjárművet is megrongáltak az incidens során. A helyszínen, ahová 5-10 perc elteltével érkezett meg, emlékezete szerint kb. 6 fő tartózkodott, akik két csoportra oszlottak. A társaság egyik fele a ház udvarán, a kerítés mögött helyezkedett el, a másik társaság pedig az utcán. A r. főtörzsőrmester jelentése szerint, a helyszínen tartózkodó két rendőr megfelelően uralta a kialakult szituációt. A rendőri jelentés hangsúlyozta, hogy a r. főtörzsőrmester személyesen sem az egyik-, sem a másik fél egyetlen tagját sem ismerte. Tudomása szerint a jelenlévőket a kollégái sem ismerték.

A rendőri jelentés szerint, a helyszínen az összes személyt igazoltatták, adataikat rögzítették. A r. főtörzsőrmester, valamint a vele lévő r. hallgató a helyszínen az intézkedésbe nem avatkozott bele, csupán demonstratív megerősítő jelleggel biztosították azt, hogy további rendbontás ne alakuljon ki. A jelentést készítő r. főtörzsőrmester emlékezete szerint a kollégáik mind két csoport tagjait meghallgatták, bár az udvaron tartózkodó személyekkel nehezen lehetett szót érteni, mert folyamatosan kiabáltak és fenyegetőztek, egyikük az intézkedő rendőrökkel tiszteletlenül beszélt, a rendőrnőt a „pajtásaként” kezelte, ezért az intézkedő rendőrnő kellő határozottsággal rendre utasította. A r. főtörzsőrmester elmondása szerint az intézkedés során megállapítást nyert, hogy a kialakult helyzet egy korábbi szóváltás miatt történt, továbbá azért, mert az épületben lakó személyek bántalmaztak egy főt az utcán tartózkodó személyek közül, valamint annak gépjárművét is megrongálták, ezért az udvaron lévő személyek előállításra kerültek a másik fél pedig, mint sértett, önként bement a rendőrkapitányságra. A helyszínre kivonult egy helyszínelő munkatárs is, aki a sérült gépjárművet leszemlézte. A jelentés szerint az udvaron lévők önként vetették alá magukat a rendőri intézkedésnek, és a rendőr kollégák a megfelelő jogi felvilágosítást megadták részükre. Az előállítás során a r. főtörzsőrmester egy személy szállításában nyújtott segítséget. Emlékezete szerint ezen személy rokonai jelezték, hogy gyámság alatt áll, ezért vele szemben „kiemelt bánásmódot” alkalmazott. A jelentés szerint ezzel a személlyel szemben semmilyen kényszerítő intézkedést nem fogantatosított, mivel ő a rendőri intézkedésnek teljes mértékben, együttműködő módon alávetette magát, és nem jelezte, hogy panaszt kíván tenni.

A kapun keletkezett sérüléssel kapcsolatban a r. főtörzsőrmester elmondta, hogy sem neki, sem a vele szolgálatot teljesítő főiskolás hallgató hölgynek nem jelezte senki, hogy a kapun bármilyen sérülés keletkezett volna.

4) B. F. r. főtörzsszázslós bűnügyi technikus jelentése szerint 2011. július 24-én 20 óra 26 perckor a rendőrkapitányságra verekedésről érkezett bejelentés a panaszos lakásáról. A helyszínen megállapítást nyert, hogy M. Z. egy általa vélt korábbi nézeteltérés miatt elment Sz. D. otthonába, (ahol a panaszos is lakott) ott szóváltás következtében Sz. D. arcon ütötte M. Z.-t, majd ezt követően a panaszos és társai is kimentek a lakásból, és M. Z.-t üldögni kezdték, az autóját egy láncsal összetörték.

A helyszínen a r. főörzsászlós a sérült személygépkocsit leszemlézte. Emlékezete szerint a bűncselekmény helyszínén 5 vagy 6 személy tartózkodott, az egyik fele a társaságnak a ház kerítésén keresztül a zárt kapu mögül kiabált ki a másik félnek. A bűnügyi technikus szerint a helyszínen jelen lévő rendőr járőr a kialakult helyzetet uralta, majd az ügyben szereplő személyeket előállította. A helyszíni szemlén kívül a r. főörzsőrmester az egyik elkövető előállításában segédkezett, oly módon, hogy az általa használt szolgálati gépkocsival a rendőrkapitányság épületébe beszállította.

5) a) M. Z. a tanúkihallgatásáról készített jegyzőkönyvben, sértettként elmondta, hogy Sz. D.-t régóta ismerte, de már évek óta nem voltak beszélő viszonyban. M. Z. hallott egy olyan pletykát, hogy Sz. D. azt mondogatja, hogy mindenhol fel fogja őt jelenteni, de M. Z. nem tudta, hogy miért, hiszen ő nem követett el semmit. Ezen a napon, 2011. július 24-én M. Z. személyesen akarta megkérdezni, hogy mi a problémája vele Sz. D.-nek, miért akarta egyáltalán feljelenteni őt. 19 óra 30 perc körül ért le Sz. D. lakásához, ahova egyedül, az édesapja nevéen lévő Renault gépkocsival ment. Amikor a sértett (tanú) odaért, szólt Sz. D.-nek, hogy jöjjön ki, mert beszélni szeretne vele, mire Sz. D. ki is ment egyedül, de egyből rátámadt a sértetre (tanú), nekilökte őt a kerítésnek, majd a ruháját kezdte el rángatni. A sértett M. Z. úgy próbált védekezni, illetve jelezni, hogy nem verekedni jött, hogy maga elé feltette mindkét kezét. Ennek ellenére Sz. D. nem nyugodott le, sőt egy alkalommal, ököllel fejen ütötte M. Z.-t a bal szeme mellett, ami be is dagadt. M. Z. ezután beült az autójába és elhajtott, de előtte még visszaszólt Sz. D.-nek, hogy később visszajön. Mindez kb. 10 percig tartott, olyan 19 óra 40 perc körül távozott.

Ezt követően M. Z. elmondta két barátjának, hogy mi történt, és kérte, hogy menjenek vissza vele Sz. D.-hez, hátha ők el tudnak vele beszélgetni értelmesen, hátha nekik elmondja, mi is a baja. Ezután hárman indultak vissza Sz. D.-hez, ahová ismét a Renault-val mentek, és 20 óra és 20 óra 30 perc körül érkeztek meg. Ahogy megálltak és kiszálltak a kocsiból, szóltak Sz. D.-nek, de ő nem ment ki, hanem a nevelő apja, és két vagy három másik férfi, erre pontosan M. Z. nem emlékezett, ugyanis megijedt, mivel az egyik férfi egy kerékpárláncot vett magához, úgy indultak meg feléjük. M. Z.-hez egyből Sz. D. nevelőapja sietett oda, akinél nem volt semmilyen eszköz, de azonnal rátámadt. M. Z. már a kocsi felé ment, amikor Sz. D. nevelőapja hátulról a tarkójára ütött tenyérrel, utána két kézzel hátulról megfogta a nyakát és nekivágta az autónak. Ezután Sz. D. nevelőapja kitépte a kocsi ajtaját, M. Z.-t pedig belökte a vezető ülésbe és rácsapta az ajtót, de úgy hogy M. Z. lába ekkor még kint volt az autóból, így az ajtó pont a bokáját találta el.

A másik két vagy három férfi éppen a kocsi felé ment, és a kocsit kezdték el rugdosni, majd láncsal ütögetni. A lánc annál a férfinál volt, aki a sértett (tanú) ismerete szerint „homokos”, majd megjelölte feltételezett keresztnévét. A másik férfiről, akit meg tudott figyelni a sértett (tanú) úgy nyilatkozott, hogy tudomása szerint szellemileg sérült, de nevét nem tudta megmondani. A sértett (tanú) mindegyiküket látásból már régóta ismerte, de nevüket nem tudta megmondani.

Ezt követően a bemutatott fényképek alapján a sértett (tanú) Sz. D. nevelőapjaként H. A.-t, míg a gépkocsit megrongáló személyekként a panaszost és gondnokát azonosította. Miután Sz. D. nevelőapja, H. A. „bedobta” sértettet (tanú) a kocsiba, felhívta édesapját, és elmondta neki, hogy mi történt, aminek hatására – emlékezete szerint – édesapja hívta a rendőrséget, akiknek elmondták, hogy hol történt az eset és ott várják őket.

M. Z.-nek sérülése a szeme mellett a bal oldalon, illetve a bal bokája tájékán – ahol Sz. D. nevelő apja rácsapta a gépkocsi ajtaját a lábára – keletkezett.

A gépkocsiban keletkezett rongálási kárral kapcsolatosan a következőket adta elő a sértett (tanú): a bal oldalon a hátsó ajtó mögött a sárvédőn tenyérnyi horpadás, a bal első ajtón kb. 5 cm nagyságú horpadás, a bal hátsó ajtó szélvédőjén karcolásos sérülés. A gépkocsiban M. Z. szerint, mintegy 120.000.-Ft kár keletkezett.

b) M. Z. folytatólagos kihallgatásán elmondta, hogy miután eljöttek a barátaival, felhívta az édesapját és elmondta neki, hogy mi történt. Édesapja azt mondta, hogy felmegy Sz. D.-hez és tisztázza velük a dolgot. Kb. fél óra múltán a sértett (tanú) a barátaival és édesapjával ismét oda ment Sz. D.-hez. Ahogy oda értek nem is kellett csöngetni „kijöttek maguktól. A sértett (tanú) úgy emlékezett, hogy kijött Sz. D., a mostohaapja, és azok a személyek – ketten vagy hárman –, akik a gépkocsit megrongálták. Ekkor a sértett (tanú) édesapja Sz. D. mostohaapjával akart beszélni, arról, hogy mit csináltak a kocsival. Végül azonban csak annyi történt, hogy mindenki mondta a véleményét, kiabáltak, de ekkor bántalmazás nem történt egyik oldalról sem. A sértett (tanú) elmondta, hogy a történetek miatt szidták egymást, fenyegetés nem hangzott el. Egy idő után mindketten hívták a rendőrséget, nehogy ismét probléma legyen.

6) a) A panaszossal egy ingatlanban lakó Sz. D. a gyanúsított kihallgatása során elmondta, hogy régóta ismerte M. Z.-t, de „haveri” viszonyba csak mintegy másfél évvel korábban kerültek. Ez a barátság azonban Sz. D. szerint, M. Z. nagyképű magatartása miatt megromlott, és a panaszolt intézkedést megelőző nyár óta már nem voltak barátok, azóta többször is hallotta, hogy M. Z. „pletykált” róla.

A szóban forgó napon 15 óra körül ért haza, ekkor mondta a nevelőapja, hogy M. Z. a nap folyamán személyesen kereste. Sz. D. szerint M. Z. 18 óra 30 perckor jelent meg a házuknál, ekkor ő kiment hozzá az utcára. Sz. D. szerint M. Z. nagyon csúnyán beszélt a családjáról, amire ő nagyon ideges lett és a szóváltás hevében jobb öklével megütötte M. Z.-t a fején, a bal szeme környékén, valamint megrángatta M. Z.-t a ruhájánál fogva és nekilökte az oszlopnak is.

Elmondta továbbá, hogy M. Z. egyszer sem ütötte meg őt, hanem a bántalmazás után beszállt a kocsijába és elhajtott. Ezt követően 20 óra 30 perckor M. Z. gépkocsijával ismét megjelent a házuknál és vele volt két barátja is. Ekkor Sz. D. nevelőapja ment ki a házból, és haza akarta küldeni őket, de nem mentek. Erre Sz. D. nevelőapja megfogta M. Z.-t a ruhájánál fogva és belökte az autóba, de M. Z. ismét kiszállt a kocsiból. Ekkor ment ki a ház elé a panaszos és gondnokoltja is, egyiküknél volt egy kerékpárlánc, de Sz. D. nem tudta megmondani, hogy kinél. Kiabálás és lökdösődés közben a panaszos és gondnokoltja odamentek M. Z. autójához és többször ráütöttek illetve rugdosták is a járművet. Ekkor M. Z. beült az autójába és a barátaival együtt, kis időre eltávozott, majd nem sokkal később az egész családjával érkezett vissza. Ekkor – állítja Sz. D. – ők hívták ki a rendőröket.

b) A folytatólagosan felvett jegyzőkönyvben Sz. D. több ponton módosította vallomását, hivatkozva arra, hogy az első kihallgatásakor nagyon fáradt volt. A folytatólagos kihallgatás során már azt állította, hogy M. Z. lökte meg őt először és ennek hatására lökte ő neki M. Z.-t az oszlopnak. Módosította korábbi vallomását Sz. D. a tekintetben is, hogy M. Z. is megütötte őt a vállán, igaz csak egyszer, de folyamatosan próbálta ökölrel támadni őt. Változatlanul elismerte azonban Sz. D., hogy M. Z.-t megütötte, ahogyan azt korábbi vallomásában

elmondta. Második alkalommal 17 óra körül érkezett meg M. Z. a házhoz két társával, ekkor először csak Sz. D. nevelőapja ment ki, hogy elküldje a fiukat. Ez nem járt eredménnyel, dulakodás alakult ki, erre Sz. D., a panaszos, valamint gondnokoltja is kiment az utcára. Sz. D. – ellentétben korábbi vallomásával – ekkor már határozottan állította, hogy nevelőapja ugyan betuszkolta M. Z.-t az autóba, nem ütötte meg, és ő olyat sem látott, hogy rácsukta volna M. Z. lábára az ajtót. Módosította korábbi elmondását Sz. D. a gépkocsi rongálásával kapcsolatosan is, állítása szerint az ő részükről senki nem rúgta, vagy ütötte az autót. M. Z. és barátai eltávoztak, de 20 óra 30 perc körül ismét megjelent M. Z., ekkor már családjával együtt. M. Z. édesapja és nagyapja egy másik személygépkocsival érkeztek és valamennyien rugdosták a házuk kapuját, ekkor ők kimentek az udvarra, de az utcára nem. Ez alól csak a panaszos gondnokoltja volt kivétel, mert – Sz. D. elmondása szerint – ő nagyon megijedt és a lakásban maradt. Sz. D. a folytatólagos vallomásáról készített jegyzőkönyvben ismét kijelentette, hogy ők bántották M. Z. gépkocsiját, továbbá elmondta, hogy M. Z. nagyapjánál egy korbács is volt, de azzal nem bántott senkit.

7) A panaszos előállításának végrehajtásáról szóló jelentés szerint, a panaszost 2011. július 24-én, 20 óra 40 perckor a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 29. § (1) bekezdése alapján igazoltatták, az Rtv. 31. § (1) bekezdés alapján átvizsgálták és az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja alapján bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt előállították. Az intézkedés alapjául szolgáló esemény leírása a már ismertetett rendőri jelentésekhez képest többlet információt nem tartalmaz. A jelentés szerint az előállított részére az Rtv. 33 § (4) bekezdés alapján az előállítás okáról a tájékoztatás kiadásra került, úgyszintén átadták részére az előállítás időtartamáról szóló igazolást, valamint az előállító helyiségben történő elhelyezéssel kapcsolatosan az előállított jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatót.

Az iraton „20 óra 40 perc” időpont feltüntetése alatt szerepel B. V. r. törzsőrmester aláírása. Az irat ezután következő – az átadásra, a szabadon bocsátásra, a keltezésre és a dátumra valamint az időpontokra vonatkozó – rovatai kitöltetlenek. A lap alján a két intézkedő rendőr aláírása szerepel. Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentéshez csatolt „parancsnoki vélemény és kivizsgálás” megnevezésű nyomtatványon sem az intézkedés minősítésére vonatkozó utalás nem szerepel, sem a parancsnok (vagy helyettese) aláírása.

8) A panaszos által tett „nyilatkozat” szerint, a panaszos a jogorvoslati jogaira vonatkozó tájékoztatást megkapta, a személyi szabadságot korlátozó intézkedéssel szemben panasszal nem élt, az előállítás okáról és annak várható időtartamáról szóló tájékoztatást szóban megkapta, az előállítás időtartamáról szóló igazolást átvette, az előállító helyiségben való tartózkodással kapcsolatos jogokról és kötelezettségekről szóló tájékoztatást átvette, élelmezést nem kért, betegségben nem szenvedett, sérülése nem keletkezett a rendőri intézkedés során. A nyilatkozatot a panaszos aláírta.

9) Az előállítás időtartamáról szóló igazoláson a kezdő időpont 2011. július hó 24-én 20 óra 40 perc, a szabadon bocsátás dátuma és időpontja nincs megjelölve. Az igazolást a panaszos aláírta, azonban arról hiányzik a parancsnok (ügyeletes) aláírása. Az előállítás indokaként az Rtv. 33. §-a szerepel.

10) Az előállított jogairól és kötelezettségeiről, valamint az előállító helyiségben tartózkodás rendjéről szóló tájékoztató nincs kitöltve, azon csak a panaszos aláírása szerepel.

11) A rendőrség által megküldött 1 db DVD-n a bejelentésről szóló hangfelvétel hallható, valamint a rendőrkapitányság bejárati ajtajának külső kamerája által készített felvétel látható az alábbiak szerint.

a) A 2 perc 40 másodperces hangfelvételen jól hallható, amikor a beszélgetés kezdetén a panaszos, még viszonylag nyugodt hangon kéri a rendőrkapitányság ügyeletesét, hogy küldjenek rendőri segítséget a címükre, mert a ház előtt 6-8 ember áll botokkal felfegyverkezve, és be akarnak törni az épületbe. Amikor azonban az ügyeletes visszakérdez a bejelentő nevére és telefonszámára, a telefonáló panaszos már üvöltve közli, hogy ő a gyámhatóság részéről kirendelt gondnok és veszélyben van a gondnokoltja, ezért haladéktalan intézkedést kér, de közben szitkok, és fenyegetések özönét zúdítja az ügyeletesre.

A rendőr végig nyugodt hangon kommunikál, a panaszos egyre durvábban káromkodik és megfenyegeti a rendőrt, hogyha két percen belül nem lesznek ott a rendőrök és a gondnokoltjának bántódása esik, akkor az ügyészségen találkozhatnak. Végül a bejelentő nevének, telefonszámának, a helyszín pontos címének és az utcán álló „támadók” létszámának tisztázása után a rendőr közli, hogy indítja a járőröket, és a telefonbeszélgetés befejeződik.

b) A rendőrkapitányság épületén elhelyezett külső kamera felvételen látszik, amint a feliratozás szerint 2011. július 25-én 2 óra 43 perckor a panaszos és három társa elhagyják az épületet.

12) Ezen iratokon túl a rendőrség további tanúk és gyanúsított meghallgatásokról szóló jegyzőkönyveket küldött meg a Testületnek, amelyek részletes ismereteseitől a Testület eltekint.

III.

A Testület eljárását az Rtv. IX. fejezetében, a Jogorvoslatok alcím alatt szabályozza. Az Rtv. 93. § (1) bekezdése értelmében a panaszt az intézkedéstől, ha pedig a panasz előterjesztője az őt ért jogsérelemről később szerzett tudomást, ettől az időponttól számított nyolc napon belül lehet a Testületnél előterjeszteni. A konkrét esetben a hivatkozott törvényhely első fordulata alkalmazásának volt helye, hiszen megállapítható, hogy a panaszos a sérelmeit már a rendőri intézkedés alkalmával, azzal egy időben felismerte. Ez azt jelenti, hogy a panasz előterjesztésére nyitva álló nyolcnapos határidőt az intézkedés napjától kellett számítani. A sérelmezett rendőri intézkedés 2011. július 24-ről 25-ére virradóan történt, tehát a nyolcnapos határidő augusztus 2-án jár le, az intézkedés befejezésének időpontját figyelembe véve. Ennek okán a panasz határidőben érkezettével kapcsolatosan nem merült fel kétség.

A Testület a panaszbeadvány alapján vizsgálat tárgyává tette az előállítás jogszerűségét, és azt, hogy megkapta-e a megfelelő tájékoztatásokat a panaszos mind az intézkedés okát, mind pedig az előállítottakat megillető jogokat illetően, továbbá, hogy az egyenlő bánásmód követelményének figyelembe vételével jártak-e el az intézkedő rendőrök.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak – az intézkedés időpontjában hatályos – a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban: Alkotmány) 2. § (1) bekezdéséből levezethető tisztességes eljáráshoz, az 54. § (1) bekezdése szerinti emberi méltósághoz, továbbá az 55. § (1) bekezdésében biztosított személyes szabadsághoz való

jogát, valamint a 70/A. §-ának (1) bekezdésében biztosított jogot a megkülönböztetés tilalmához és részrehajlásmentes ügyintézéshez.

1) A Testület elsőként a panaszos előállításának jogszerűségét értékelte, amivel kapcsolatosan az alábbi megállapításokat teszi.

Az Rtv. 33. §-ának (1) és (2) bekezdése taxatív felsorolja az előállítás okait, amelyek közül a rendőrség által a panaszos előállításának okaként az Rtv. 33. §-a (2) bekezdésének b) pontját jelölte meg. Ezen rendelkezés értelmében a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt „aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható”.

Az intézkedő rendőrnő jelentése szerint járőrtársával az ügyelet utasítása alapján jelent meg annál az ingatlannál, ahonnan arról érkezett bejelentés, hogy több ember összeverekedett és hangoskodik. A helyszínre érkezéskor, ahol 8-10 személy volt jelen – a csoport egyik fele az ingatlanon belül, másik fele azon kívül tartózkodott – elsőként azt kísérelték meg kideríteni a rendőrök, ki és miért hívta a rendőröket, mire hirtelen kiabálás kerekedett, ezért a helyszínelmérés érdekében először az utcán tartózkodókat igazoltatták és vonták kérdőre. Erre M. Z. elmondta, hogy korábban azért jelent meg a helyszínen, hogy egy nézeteltérést rendezzen, de az eredményre nem vezetett, viszont őt egy személy megütötte, valamint a vita hevében egy láncsal, valamint rúgásokkal gépkocsiját is megrongálták. A gépkocsin horpadás nyoma volt tapasztalható. Ezután a kerítésen belül tartózkodókat szeretne volna a két járőr meghallgatni, de ekkor mindenki egymás szavába vágva ordítózni kezdett. Többszöri kérésre sem vezetett sikerre a meghallgatási kísérlet, a kiabálás, ordítózás fokozódott, ezért szükségessé vált az, hogy a rendőrségen mindenki egymástól függetlenül, normális hangnemben elmondhassa sérelmét és panaszát.

A helyszínre később kiérkező r. főtörzsőrmester – aki nem avatkozott be az intézkedésbe, ott csak demonstratív jelleggel volt jelen a további rendbontás megakadályozása érdekében – jelentésében arról számolt be, hogy az intézkedés során megállapítást nyert, hogy a kialakult helyzet egy korábbi szóváltás, valamint annak a következménye volt, hogy az udvaron tartózkodó személyek megrongálták a másik fél gépkocsiját. A r. főtörzsőrmester szintén utalt arra, hogy az udvaron tartózkodókkal, azaz a panaszossal és társaival nehezen lehetett szót érteni, mert folyamatosan kiabáltak és fenyegetőztek. Ezért a panaszost és társait előállították, míg a másik fél, mint sértett önként ment be a rendőrségre. Ezen jelentés, valamint a később kiérkező bűnügyi technikus elmondása szerint az intézkedő rendőrök a kialakult helyzetet uralni tudták.

A Testület utal az Rtv. 13. § (1) bekezdésére, mely szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. A Szolgálati Szabályzat 3. § (1) bekezdése ezt tovább részletezve úgy rendelkezik, hogy bűncselekmény vagy szabálysértés észlelése, valamint a közbiztonságot, a közrendet, az államhatár rendjét, a polgárok személyét vagy javait sértő vagy fenyegető veszélyhelyzet esetén, illetőleg ha ilyet hoznak tudomására, a rendőrt intézkedési kötelezettség terheli.

Az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés b) pontja szerinti előállítási okkal kapcsolatban szükséges rögzíteni, hogy az Rtv. 92. § (1) bekezdése szerint a Testületnek a büntetőjogi felelősség

vizsgálata nem tartozik hatáskörébe. Egyúttal szükséges visszautalni a Testület korábbi gyakorlatára, miszerint ha az Rtv. szerinti rendőri fellépés mögöttes jogalapjaként a rendőrség egy Rtv.-n kívüli jogszabályban meghatározott tényállás tekintetében fennálló gyanúokra (pl. bűncselekmény vagy szabálysértés gyanújára) hivatkozik, a Testület – az adott cselekményért egyébként fennálló szabálysértési vagy büntetőjogi felelősség kérdésében való állásfoglalás nélkül – vizsgálja, hogy az adott esetben fennállt-e olyan fokú gyanú, amely elégséges jogalapot szolgáltatott az intézkedéssel megvalósult jogkorlátozásra. Rámutat a Testület arra is, hogy az „intézkedéshez szükséges mértékű gyanú” fogalmilag kevesebbet jelent a büntetőjogi megalapozott gyanúhoz képest, ezért nem is vonja maga után minden esetben kötelező jelleggel azt, hogy azt a személyt, akit ezen előállítási ok alapján vonnak intézkedés alá, mindenképpen meg is gyanúsítsák valamilyen bűncselekmény elkövetésével.

A rendőrség álláspontja szerint, a panaszos a helyszínen garázdaság elkövetésével volt gyanúsítható, amelyet a panaszos úgy rögzít, hogy csak a kihallgatás során derült ki, hogy ellenük „csoportos, fegyverrel elkövetett garázdaság lesz a vád”. A megyei rendőrfőkapitányság vezetője arról nyújtott tájékoztatást, hogy a helyszínen történt események kapcsán, az ott megállapítottak alapján indult büntetőeljárás csoportosan, felfegyverkezve elkövetett garázdaság büntettének elkövetése miatt. A panaszos és társai gyanúsítottai meghallgatásairól készült jegyzőkönyvek a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) 271. § (1) bekezdésébe ütköző és (3) bekezdés d) pontja szerint minősülő, felfegyverkezve elkövetett garázdaságról szólnak.

A Btk. 271. §-ának (1) bekezdése szerint, aki olyan kihívóan közösségellenes, erőszakos magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, vétséget követ el. A garázdaság minősített esetei többek között a csoportosan, valamint a felfegyverkezve való elkövetés. A garázdaság megítélésénél a jogalkalmazó három dolgot kell, hogy mérlegeljen. Egyrészt, azt hogy az adott magatartás kihívóan közösségellenes-e, ami a társadalmi szabályok tudatos semmibe vételét jelenti, aktív, nyílt szembeszegülést az általános elvárt magatartásformákkal. Másrészt, erőszakos magatartás tanúsítása szükséges a tényállás kimerítéséhez, ami egyaránt irányulhat személy ellen a sértett testének támadó szándékú érintésével, de dolog ellen is, abban állagsérelmet okozva. Harmadrészt további feltétel, hogy a magatartás alkalmas kell, hogy legyen megbotránkozás vagy riadalom keltésére. Megbotránkozáson a környezet negatív reakcióját, míg riadalmon ijedséget, félelmet kell érteni, annak tényleges bekövetkezése nem törvényi feltétel.

A Testületnek mindezek alapján azt kellett mérlegelnie, hogy az előállításhoz szükséges gyanú fennállt-e akkor, amikor a rendőrök a helyszínen intézkedésbe kezdtek. A Testület a kérdésre igenlő választ adott, mégpedig a következők miatt. A rendelkezésre álló hangfelvétel alapján tényként rögzíthető, hogy a rendőrség ügyeletére egy ordító férfi, artikulálatlan hangon arról tett bejelentés, hogy ingatlana előtt 6-8 ember botokkal felfegyverkezve akar betörni otthonába. A helyszínre kiérkező két járőr azt tapasztalta, hogy kilenc felnőtt férfi két csoportban áll, és egymással kiabál, oly módon, hogy a társaság egyik fele az úttesten, míg a másik fele egy ingatlan kerítésén belül tartózkodik. Továbbá az első információk között az jutott az intézkedő rendőrök tudomására az egyik utcán tartózkodó fél elmondása alapján, hogy gépkocsiját vasláncsal megrongálták, őt pedig bántalmazták, aminek okán szemmel látható sérülés volt észlelhető.

Az Rtv. 33. §-a (2) bekezdésében szereplő előállítási okok ugyan mintegy „lehetőségként” szolgálnak a rendőr számára, azaz adott esetben az intézkedő rendőr diszkrecionális jogkörébe tartozik annak eldöntése, hogy valóban feltétlenül szükséges-e annak alkalmazása. A Testület az eset összes (fent ismertetett) körülményének alapos vizsgálata során arra a következtetésre jutott, hogy az előállítás arányos volt, amelyet (ugyan) utóbb igazolt az Sz. D. gyanúsítottkénti meghallgatása. **A Testület álláspontja szerint – panaszos cselekményének érdemi minősítése nélkül – a vizsgált esetben intézkedő rendőrök indokoltan és az arányosság követelményének szem előtt tartásával döntöttek a panaszos előállítása mellett, ezáltal tehát nem sérült a panaszos személyes szabadsághoz való joga, mivel az alapjog korlátozása jogszerűen történt.**

2) Ezt követően a panaszos által megfogalmazott azon sérelmet kellett tisztázni, amely a rendőri intézkedés részrehajló voltára vonatkozott. A panaszos szerint ugyanis annak ellenére, hogy ő és társai hívtak rendőri segítséget a velük szembeni erőszakos cselekmények okán, a rendőrök a helyszínen mégsem a panaszost és társait hallgatták meg, sőt az egyik őket megtámadó személyt nagyapja a rendőrökkel kezét is fogott.

A részrehajlás-mentes intézkedés követelményét az Rtv. 13. § (2) bekezdése rögzíti, amely szerint „a rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni”. A rendőri fellépés ezen követelmény értelmében az érintettel szemben nem lehet hátrányosabb (vagy előnyösebb) pusztán azért, mert személye a rendőr számára ellenszenves (vagy rokonszenves). Ezen kötelezettség sérelmét alapozza meg, ha az eljáró rendőr az intézkedés kötelezettség lehetőségét kihasználva, azt az eljárás alá vont személlyel szembeni ellenszenve kifejezésére alkalmazza.

A rendőrt megillető törvényes jogosítványok esetleges részrehajló alkalmazását a Testületnek a fenti rendelkezésen kívül azért is vizsgálnia kell, mert az Rtv. 92. §-a szerint a Testület az alapjogsérelem megállapításáról dönt, ebbe a körbe pedig az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdésében előírt megkülönböztetési tilalom is beletartozik, tehát hogy a rendőrség jogtalan megkülönböztetés nélkül éljen a rendelkezésére álló jogszabályi felhatalmazásokkal.

A rendőrségi iratok arról számolnak be, hogy a helyszínre kikerkezéskor először a kerítésen kívül tartózkodó személyeket igazoltatták és vonták kérdőre, és miután ők előadták saját „verziójukat”, csak azután kísérelték meg meghallgatni az ingatlanon belül tartózkodó panaszost és társait. Az intézkedő rendőrnő előadta, hogy többszöri próbálkozás ellenére ezen személyek meghallgatása nem vezetett eredményre, mivel azt folyamatos ordibálások tették lehetetlenné. Látható, hogy a meghallgatás kapcsán a panaszos és a rendőrség előadása teljesen ellentmondó, hiszen addig, míg a panaszos elfogadhatatlannak tartja azt, hogy őt és társait nem hallgatták meg, addig rendőrök szerint az nem volt kivitelezhető a panaszosi magatartás okán.

A rendelkezésre álló adatokból ugyanakkor egyértelműen kitűnik, hogy csak a panaszos és társai előállítására került sor 2011. július 24-én. Az intézkedő rendőrnő jelentése szerint minden fél a rendőrkapitányság épületébe került beszállításra vagy „beirányításra”. Ezt pontosítja a később kikerkező, a helyszín biztosításában részt vevő r. főtörzsőrmester jelentése, aki tisztán leírja: az udvaron lévő személyeket előállították, míg a másik fél (társaság), mint sértett, önként bement a rendőrségre.

A kérdés értékelésénél fontos kitérni arra, hogy az intézkedő rendőrő jelentéséből arra lehet következtetni, hogy járőrtársával a helyzetet nem tudták kellően uralni, míg a bűnügyi technikus, valamint a biztosításban részt vevő r. főtörzsőrmester arról adott számot, hogy intézkedők megfelelően tudták kezelni az esetet. Ezzel kapcsolatosan a Testület véleménye szerint, a két intézkedő rendőr azt valóban meg tudta akadályozni, hogy a két csoport között kialakult konfliktus tettelegességbe torkolljon, ilyen értelemben tehát uralni tudták a helyzetet. Ugyanakkor korrekt adatgyűjtés és annak megállapítása kapcsán, hogy kivel szemben áll fenn bűncselekmény elkövetésének gyanúja, illetve, hogy kinek az előállítása feltétlenül indokolt, az intézkedő rendőrök nem jártak el megfelelően. Erről az oldalról nézve a rendőrök nem tudták kezelni elégségesen a helyzetet. A Testület álláspontja szerint a megismert körülmények alapján akkor jártak volna el jól a rendőrök, ha a bűncselekmény elkövetésének gyanúja felmerülésekor minden jelen levő személyt – az utcán tartózkodó M. Z.-t és társait is – a rendőrkapitányságra előállítanak az ügy teljes körű tisztázása érdekében.

Hibás volt ugyanis az a rendőri eljárás, hogy a helyszínen tényként megállapították azt, hogy a kialakult helyzetért kizárólag a panaszos és társai voltak a felelősek, nem biztos, hogy a „kerítés kellett volna, hogy a határ legyen” a jogi minősítés tekintetében. A rendőrök elsőként a kerítésen kívül tartózkodókkal találkoztak, és – a rendőrségi iratok szerint is – őket hallgatták meg először, ami pedig bizonyosan olyan irányba vitte el az intézkedést, amely nem vette alapul az egyenlő elbánás és a részrehajlás-mentesség követelményét.

Mindezekre tekintettel a Testület megállapítása szerint a rendőri fellépés sértette az Rtv. 13. § (2) bekezdésben rögzített részrehajlás-mentesség és az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdésében biztosított egyenlő bánásmód követelményét.

3) A Testület továbbá megkísérelte tisztázni, hogy milyen hangnemben és bánásmódban részesült a panaszos a helyszíni intézkedés során.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdése értelmében „a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait”, míg a 11. § (1) bekezdés rögzíti, hogy „a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni”.

A Testületnek azt kellett tisztáznia, hogy a panaszolt szituációban az eljáró rendőrő magatartása alkalmas lehetett-e a panaszos emberi méltóságának megsértésére. Az érintettek ugyanakkor ezen kérdéssel kapcsolatosan ellentétes módon adták elő a történeteket. A panaszos azt állította, hogy az egyik rendőr, egy szőke hajú hölgy rendkívül durván beszélt a panaszossal és társaival, „igen aktívan kiabált, hogy kussoljunk”. Ezzel szemben a rendőrő jelentése arról tanúskodik, hogy éppen a panaszos és társai voltak azok, akik nem voltak hajlandók a normális hangnemre, ezért a r. törzsőrmester többször kérte őket arra, hogy beszéljenek normális hangon. A biztosításban részt vevő r. főtörzsőrmester ennek kapcsán azt jelentette, hogy a panaszos és társai kiabáltak és fenyegetőztek, egyikük pedig tiszteletlenül beszélt az intézkedő rendőrökkel, a rendőrőnt „pajtásként” kezelte, mire a rendőrő megfelelő határozottsággal rendre utasította az érintett személyt.

A fentiek ismeretében a Testület úgy foglalt állást, hogy az Rtv. hivatkozott rendelkezésének megsértése miatt a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme

nem állapítható meg, mivel a rendelkezésre álló – egymásnak ellentmondó – bizonyítékok között a Testület az ellentétet nem tudta feloldani.

4) A panaszos panasza kiegészítésében kitért arra, hogy az előállítás indokáról és a panasztétel lehetőségéről tájékoztatást nem kapott.

A kérdés kapcsán a következő rendelkezések ismerete elengedhetetlen. Az Rtv. 20. §-a rögzíti a szolgálati fellépés módjára vonatkozó rendelkezéseket, amit a Szolgálati Szabályzat 4. §-a egészít ki. Az Rtv. 20. § (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt minden esetben köteles nevét, azonosító számát, illetve az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Ez alól egyetlen eset kivétel, nevezetesen, ha ez a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, ebben az esetben ugyanis az intézkedés befejezésekor kell az igazolására szolgáló lépéseket megtenni. Az Rtv. ugyanezen bekezdése szerint az Rtv. V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az Rtv. szerinti panasz lehetőségéről. A Szolgálati Szabályzat 4. § (1) bekezdése szerint a rendőr az intézkedést – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha egyenruhát visel tisztelgéssel, és a tervezett intézkedés megjelölése és célja, valamint neve és azonosító száma közlésével kezdi meg.

Az előállítás indoka közlése kapcsán ezen túlmenően az Rtv. 33. § (4) bekezdése a következőképpen rendelkezik: „Az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani.”

A rendőrségi iratok közül egyedül a helyszín biztosításában részt vevő r. főtörzsőrmester tér ki jelentésében arra, hogy a helyszíni intézkedéskor munkatársaik a „megfelelő jogi felvilágosítást megadták”. Az egyéb rendőrségi iratok – annak ellenére, hogy a Testület megkeresésében külön rákérdezett arra, hogy az intézkedő rendőrök mit közöltek (mind a helyszínen, mind pedig a rendőrkapitányságon) az előállítás okául és céljául a panaszossal – adatot nem tartalmaznak. Az előállításról készült igazolás, valamint a kitöltetlen, és csak a panaszos aláírását tartalmazó tájékoztató előállítottak jogairól és kötelezettségeiről elnevezésű dokumentum mindössze Rtv. 33. §-át rögzíti.

A Testület a panaszos által előadottakat fogadta el – azaz, hogy csak a gyanúsított kihallgatáson derült ki a garázdaság vádja – figyelemmel arra, hogy a rendőreg kifejezett kérésre sem cáfolta a panaszosi állítást és az egyéb iratokból pedig nem vált igazolhatóvá az, hogy bármilyen felvilágosításban részesült volna a panaszos az előállítás indokát illetően. **A Testület ezért megállapította, hogy sérült a panaszos a tisztességes eljáráshoz való joga.** Ugyanakkor az, hogy megtörtént-e panasztétel lehetőségéről való megfelelő kioktatás vagy sem, az információk között meghúzódó feloldhatatlan ellentmondás okán – a panaszos elmondása szerint tájékoztatást nem kapott, ugyanakkor a saját kezű aláírásával ellátott nyilatkozaton kijelentette, hogy megkapta a jogorvoslati jogaira vonatkozó tájékoztatást – **nem volt megállapítható, ahogy emiatt az sem volt megállapítható, hogy sérült-e a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.**

5) Ezt követően Testület olyan kérdéseket tett vizsgálata tárgyává, amelyeket a panaszos kifejezetten nem kifogásolt, de amelyek olyan eljárási garanciák, amelyek különös

jelentőséggel bírnak, és érvényesülésük elmaradása esetén az Alkotmány 2. §-ából levezethető tisztességes eljáráshoz való jog sérelme állapítható meg.

A Testület az ügy vizsgálata során azt tapasztalta, hogy az egyes előállításról készült dokumentumok automatizált módon kerültek kitöltésre. Számtalan dokumentumról hiányzik az aláírás és egyéb releváns adat, így például az előállítás végrehajtásáról kiállított jelentés hiányos, arról hiányzik a szabadon bocsátás dátuma. Az előállítás végrehajtását a parancsnok nem vizsgálata meg, a megküldött dokumentumon ugyanis az előállítás jogszerűségét illetően semmiféle megállapítás nincsen, azon parancsnoki aláírás sem szerepel. A panaszos előállításáról kiállított igazoláson nem rögzítették – a rendőrség szerint adminisztrációs hiba miatt – az előállítás végét, ahogy annak kezdeti időpontja is megkérdőjelezhető az összes rendelkezésre álló információ egybevetése alapján (ugyanis az egyes rendőrségi dokumentumok ellentmondóak). Az igazolást a rendőrség részéről a parancsnok (ügyeletes) nem írta alá. Ugyanezen okiraton az előállítás jogalapjaként mindössze az Rtv. 33. §-a szerepel. Mindezen túl az előállítottak jogait és kötelezettségeit tartalmazó tájékoztatón is mindössze a panaszos aláírása látható.

Az ismertetett hiányosság megkérdőjelezi egyébként magunknak a rendőrségi iratoknak, mint közokiratnak a valóságtartalmát. Fontos rámutatni a Testület korábbiakban – így például a 300/2011 (X. 26.) számú állásfoglalásában - megfogalmazott azon álláspontjára, miszerint: „Az alakiság megtartása fontos garanciális követelmény, az arra vonatkozó kötelezettség minden esetben fennáll, amely alól nincs jogszabályban rögzített kivételt biztosító rendelkezés sem. Amennyiben a rendőrség megszegi ezt az előírást, az a tisztességes eljáráshoz való alapvető jog sérelmét eredményezi.”

Ezen alaki hiányosságok miatt a Testület indokoltnak tartotta megállapítani a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét.

IV.

A Testület az ügy gondos mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy az egyes rendőri intézkedések közül indokoltan került sor a panaszos előállítására, illetve alapjogsérelem nem volt megállapítható az intézkedő rendőrnő hangneme miatt és a panaszjogról való tájékoztatás kérdése kapcsán. Ugyanakkor az intézkedő rendőrök részrehajló, az egyenlő elbánás elvét figyelmen kívül hagyó eljárása miatt, valamint a tapasztalt tájékoztatás elmulasztása, a számtalan alaki hiba és hiányosság okán sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga, valamint sérült a diszkriminációmentesség követelménye. A Testület álláspontja szerint ezen sérelmek a súlyos alapjogsérelemet megállapító állásfoglalását megalapozzák, ezért ennek megfelelően a rendelkező részben foglaltak szerint – az Rtv. 93/A. §-ának (6) bekezdése alapján – az állásfoglalást megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

Budapest, 2012. március 21.

Dr. Juhász Imre
elnök, előadó testületi tag

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET